

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 1

1-) Metinde hükümdar örneği hangi temel hakikati anlatmak için kullanılmıştır? (14 kelime)

Tek bir zatın,

2-) Hükümdarın farklı tabakalarda farklı biçimlerde görünmesi hangi yönüyle ilahî isimlere benzer? (11 kelime)

Allah'ın da

3-) Bu örnekten ilahî hakikatlere geçilirken hangi temel benzerlik kuruluyor? (15 kelime)

Tek olan Rabbin

4-) Metinde ilahî isimlerin birbirinden kopuk değil de birbiriyle ilişkili olduğu nasıl anlatılır? (12 kelime)

Her birinin ötekine

5-) Her âlemde bir ismin daha baskın olması, diğer isimlerin yokluğu anlamına gelir mi? Neden? (15 kelime)

Gelmez; çünkü metin

6-) Metin, varlıkların her seviyesinde özel tecelli bulunduğunu söyleyerek insanı hangi sonuca götürür? (10 kelime)

En küçük

7-) Allah'ın her şeye yakın olmasıyla çok sayıda nuranî perde bulunması arasında nasıl bir denge kuruluyor? (15 kelime)

Yakınlığın hak olduğu,

8-) Hâlık isminin küçük bir mertebesinden en büyük mertebesine uzanan çizgi bize neyi düşündürür? (14 kelime)

Aynı ismin, ferdi

9-) “Daire-i sıfâta yanaşmak” sözüyle nasıl bir ilerleme anlatılmaktadır? (16 kelime)

Eserlerden ve yaratılmışlıktan başlayıp,

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 2

1-) Metindeki ilk benzetmede devlet yapısına dair hangi unsur öne çıkarılmıştır? (12 kelime)

Tek yöneticinin, idarenin

2-) Hükümdarın kimi yerde adaletle, kimi yerde idareyle, kimi yerde askerî güçle öne çıkması hangi mantığı açıklar? (10 kelime)

Aynı zatın

3-) Hükümdarın “hazır, gören, bilen, idare eden” gibi yönlerle anlatılması hangi sonuca hazırlar? (9 kelime)

Sonraki kısımda

4-) Rububiyet mertebeleri ile uluhiyet dairelerinin ayrı ayrı zikredilmesi neyi gösterir? (11 kelime)

İlahi hakikatlerin

5-) Kâinatta çeşit çeşit sanat ve yaratılmışlar bulunması ilahî isimlerle nasıl ilişkilendirilir? (9 kelime)

Bu çeşitlilik,

6-) Her tabakada özel rububiyet bulunması kulun kendisine bakışını nasıl etkiler? (12 kelime)

Kendisini sahipsiz değil,

7-) Metne göre küçük veya büyük her varlıkta özel bir isim cilvesi bulunmasının sonucu nedir? (11 kelime)

Her varlığın

8-) Nuranî perdeler ifadesi, kulun bilgi yolculuğu açısından ne anlam taşır? (13 kelime)
Hakikate bir anda

9-) Parçanın son cümlesi, insanın tefekkür yolunda hangi hedefe yaklaşmasını ifade eder? (11 kelime)
Yaratılmışlardan hareketle

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 3

1-) Metindeki padişah benzetmesinde “tek kişi, çok unvan” ilişkisi neden kurulmuştur? (13 kelime)

Bir olanın, farklı

2-) Hükümdarın her tabakada bilgi ve hâkimiyetinin sürmesi hangi düşünceye örnek olur? (11 kelime)

Merkezî bir

3-) Bu benzetmeden hareketle âlemlerin Rabbi hakkında hangi sonuca varılır? (14 kelime)

Rububiyet, uluhiyet, kudret,

4-) Fiillerin birbirini tamamlaması neye işaret eder? (11 kelime)

Kâinattaki işleyişin

5-) Her âlemde bir ismin unvanının tecelli etmesi, kâinatı okumada nasıl bir yöntem verir? (12 kelime)

Her alanı, o

6-) Bir ismin her şeyi kuşattığı hâlde tek bir şeye özel bir ilgi göstermesi nasıl anlaşılmalıdır? (12 kelime)

Genel kapsamının yanında,

7-) Allah'ın her şeye yakın olduğu bildirildiği hâlde perdelerin varlığından bahsedilmesi niçin önemlidir? (13 kelime)

Yakınlık hakikatini korurken,

8-) Hâlık ismi örneği neden özellikle öğretici bir misal sayılabilir? (15 kelime)

Çünkü insan kendi

9-) Bu parçanın ana fikrini kısa şekilde ifade ediniz. (16 kelime)
Allah birdir; fakat isimleri,

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 4

1-) Metin, tek bir yöneticinin çok isimle anılmasını hangi sebeplere bağlar? (11 kelime)

Yönetim alanlarının,

2-) Aynı hükümdarın değişik isimlerle bilinmesi, teklifi ortadan kaldırır mı? (9 kelime)

Kaldırmaz; bilakis

3-) Bu örnek Allah'ın isimleri açısından nasıl bir kavrayış kazandırır? (13 kelime)

Tek olan Rabbin,

4-) Rububiyet, kudret, sıfat ve fiillerin ayrı ayrı anılması neyi öğretir? (12 kelime)

Allah'ı tanımanın tek

5-) Bir âlemden bir ismin baskın olması, o âleme bakarken bize nasıl bir dikkat kazandırır? (13 kelime)

O alandaki düzeni

6-) Bir ismin belli bir daireden hâkim olması nasıl anlaşılmalıdır? (20 kelime)

O alanda en açık görünen

7-) Bir ismin her şeye şamil olmasıyla tek bir varlığa özel yönelişi arasında çelişki var mıdır? (15 kelime)

Yoktur; biri kuşatıcılığı,

8-) Hâlık isminin cüz'î mertebesinden en geniş mertebesine çıkmak, düşüncede nasıl bir yükseliştir? (13 kelime)

Kişisel ve sınırlı

9-) Parçada kulun düşünce yolculuğu için önerilen yöntem nedir? (15 kelime)

Kendi yaratılmışlığından başlayıp,

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 5

1-) Parçanın başındaki örnek, devlet düzeninden hangi gözlemi alıp kullanır? (10 kelime)

Tek otoritenin,

2-) Hükümdarın her dairede sanki hazır ve haberdar gibi tasvir edilmesi hangi fikri destekler? (15 kelime)

Yönetiminin yalnız bir

3-) İsimlerin “birbiri içinde görünmesi” ifadesi nasıl yorumlanmalıdır? (10 kelime)

Bir ismin

4-) Sıfatların ve fiillerin çokluğu, Allah’ın birliğine aykırı mıdır? Neden? (14 kelime)

Aykırı değildir; çünkü

5-) Varlıkların her tabakasında özel bir tecelliden söz edilmesi neyi ifade eder? (15 kelime)

Büyük-küçük her seviyede,

6-) Bir ismin sanki yalnız bir şeye yönelmiş gibi anlatılması hangi duyguyu kuvvetlendirir? (13 kelime)

İlahi rahmetin, ilginin

7-) Allah’ın yakınlığı ile perdelerin çokluğu birlikte düşünülünce nasıl bir marifet anlayışı ortaya çıkar? (16 kelime)

Allah’ın kuluna yakın olduğu,

8-) Metnin sonunda “yaratılmışlık kapısından” ilerlemekle kastedilen mâna nedir? (14 kelime)

Kendi varlığından ve

9-) Parçadan çıkarılabilecek en önemli imanî ders nedir? (16 kelime)

Allah’ın birliğini, isimlerinin çokluğunu

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 6

1-) Metinde niçin önce dünyevî bir saltanat örneği verilmiştir? (13 kelime)

Soyut bir ilahî

2-) Hükümdarın her yerde “kanunu ve temsilcisiyle” etkili olması hangi düşünceyi destekler? (12 kelime)

Bir zatın bizzat

3-) Bu benzetmenin ardından Rabbü'l-Âlemîn için çok sayıda isim ve görünüşten söz edilmesi nasıl bir geçiş sağlar? (14 kelime)

İnsan dünyasındaki sınırlı

4-) Metinde isimlerin ve tecellilerin birbirini göstermesi niçin önemlidir? (10 kelime)

Çünkü Allah'ı

5-) Sanat ve yaratılmışlar üzerinden haşmetli rububiyetin görülmesi ne demektir? (12 kelime)

Eserdeki çeşitlilik ve

6-) Küçük-büyük, az-çok, özel-genel her tabakada tecelli bulunması hangi yanlış anlayışı reddeder? (12 kelime)

Sadece büyük olayların

7-) Nuranî perdeler hakkında verilen bilgi, Allah ile mahlûkat arasındaki ilişkiyi nasıl anlamamıza yardım eder? (15 kelime)

İlahî tecellilerin çok

8-) Nuranî perdelerden söz edilmesi, Allah'ın uzak olduğu anlamına mı gelir? Açıklayınız. (13 kelime)

Hayır; uzaklık değıl,

9-) Bu bölümdeki anlatım tarzı daha çok hangi yönteme dayanır? (12 kelime)

Temsilden hakikate geçme,

CEVAP ANAHTARI

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 1 -

CEVAPLAR

1-) Metinde hükümdar örneği hangi temel hakikati anlatmak için kullanılmıştır?

Tek bir zatın, farklı alanlarda farklı isim, görev ve görünüşlerle tanınabilmesini açıklamak için kullanılmıştır.

2-) Hükümdarın farklı tabakalarda farklı biçimlerde görünmesi hangi yönüyle ilahî isimlere benzer?

Allah'ın da farklı varlık alanlarında farklı isim ve tecellilerle bilinmesine benzer.

3-) Bu örnekten ilahî hakikatlere geçilirken hangi temel benzerlik kuruluyor?

Tek olan Rabbin de kâinatın çeşitli dairelerinde çok farklı isim ve tecellilerle tanınması benzerliği kuruluyor.

4-) Metinde ilahî isimlerin birbirinden kopuk değil de birbiriyle ilişkili olduğu nasıl anlatılır?

Her birinin ötekine işaret ettiği, birbirini tamamladığı ve iç içe görüldüğü belirtilir.

5-) Her âlemde bir ismin daha baskın olması, diğer isimlerin yokluğu anlamına gelir mi? Neden?

Gelmez; çünkü metin diğer isimlerin o baskın ismin içinde veya ona bağlı olarak bulunduğunu bildirir.

6-) Metin, varlıkların her seviyesinde özel tecelli bulunduğunu söyleyerek insanı hangi sonuca götürür?

En küçük şeylerin bile ilahî ilgi dışında olmadığı sonucuna götürür.

7-) Allah'ın her şeye yakın olmasıyla çok sayıda nuranî perde bulunması arasında nasıl bir denge kuruluyor?

Yakınlığın hak olduğu, fakat bu yakınlığın farklı mertebeler ve tecelli katmanları üzerinden idrak edildiği anlatılıyor.

8-) Hâlîk isminin küçük bir mertebesinden en büyük mertebesine uzanan çizgi bize neyi düşündürür?

Aynı ismin, ferdî yaratılıştan bütün kâinatın yaratılışına kadar uzanan geniş bir kapsamı olduğunu düşündürür.

9-) "Daire-i sıfâta yanaşmak" sözüyle nasıl bir ilerleme anlatılmaktadır?

Eserlerden ve yaratılmışlıktan başlayıp, onları ortaya koyan ilahî vasıfları daha yakından tanımaya doğru bir ilerleme anlatılmaktadır.

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 2 -

CEVAPLAR

1-) Metindeki ilk benzetmede devlet yapısına dair hangi unsur öne çıkarılmıştır?

Tek yöneticinin, idarenin çeşitli kısımlarında farklı ad ve yetkilerle tanınması öne çıkarılmıştır.

2-) Hükümdarın kimi yerde adaletle, kimi yerde idareyle, kimi yerde askerî güçle öne çıkması hangi mantığı açıklar?

Aynı zatın farklı sahalarda farklı vasıflarının öne çıkabileceği mantığını açıklar.

3-) Hükümdarın “hazır, gören, bilen, idare eden” gibi yönlerle anlatılması hangi sonuca hazırlar?

Sonraki kısımda ilahî tasarrufun çok yönlü oluşunu kavramaya hazırlar.

4-) Rububiyet mertebeleri ile uluhiyet dairelerinin ayrı ayrı zikredilmesi neyi gösterir?

İlahi hakikatlerin tek boyutlu değil, çok yönlü ve dereceli olduğunu gösterir.

5-) Kâinatta çeşit çeşit sanat ve yaratılmışlar bulunması ilahî isimlerle nasıl ilişkilendirilir?

Bu çeşitlilik, farklı isimlerin farklı tecellilerine ayna olarak ilişkilendirilir.

6-) Her tabakada özel rububiyet bulunması kulun kendisine bakışını nasıl etkiler?

Kendisini sahipsiz değil, doğrudan ilahî terbiye ve ilginin konusu olarak görmesini sağlar.

7-) Metne göre küçük veya büyük her varlıkta özel bir isim cilvesi bulunmasının sonucu nedir?

Her varlığın değersiz ve başıboş olmadığını, ilahî ilgiye konu olduğunu gösterir.

8-) Nuranî perdeler ifadesi, kulun bilgi yolculuğu açısından ne anlam taşır?

Hakikate bir anda değil, derece derece ve tecelli mertebeleri üzerinden ulaşılabileceği anlamını taşır.

9-) Parçanın son cümlesi, insanın tefekkür yolunda hangi hedefe yaklaşmasını ifade eder?

Yaratılmışlardan hareketle ilahî sıfatları daha derin tanıma hedefine yaklaşmasını ifade eder.

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 3 -

CEVAPLAR

1-) Metindeki padişah benzetmesinde “tek kişi, çok unvan” ilişkisi neden kurulmuştur?

Bir olanın, farklı görev ve görünüşler sebebiyle çok isimle tanınabileceğini göstermek için kurulmuştur.

2-) Hükümdarın her tabakada bilgi ve hâkimiyetinin sürmesi hangi düşünceye örnek olur?

Merkezî bir iradenin, çeşitli vasıtalarla bütün alanlarda etkisini sürdürebilmesine örnek olur.

3-) Bu benzetmeden hareketle âlemlerin Rabbi hakkında hangi sonuca varılır?

Rububiyet, uluhiyet, kudret, sıfat ve fiiller açısından çok sayıda isim ve tecelli bulunduğu anlaşılır.

4-) Fiillerin birbirini tamamlaması neye işaret eder?

Kâinattaki işleyişin dağınık değil, hikmetli bir bütünlük içinde yürüdüğüne işaret eder.

5-) Her âlemde bir ismin unvanının tecelli etmesi, kâinatı okumada nasıl bir yöntem verir?

Her alanı, o sahada baskın olan ilahî ismin penceresinden değerlendirme yöntemi verir.

6-) Bir ismin her şeyi kuşattığı hâlde tek bir şeye özel bir ilgi göstermesi nasıl anlaşılmalıdır?

Genel kapsamının yanında, her varlığa ayrı bir kasıt ve dikkatle yöneldiği anlaşılmalıdır.

7-) Allah'ın her şeye yakın olduğu bildirildiği hâlde perdelerin varlığından bahsedilmesi niçin önemlidir?

Yakınlık hakikatini korurken, bu hakikatin farklı mertebeler üzerinden idrak edildiğini öğretmek için önemlidir.

8-) Hâlık ismi örneği neden özellikle öğretici bir misal sayılabilir?

Çünkü insan kendi yaratılışından başlayarak bütün kâinatın yaratılışına kadar aynı ismin genişleyen manasını takip edebilir.

9-) Bu parçanın ana fikrini kısa şekilde ifade ediniz.

Allah birdir; fakat isimleri, tecellileri ve rububiyetinin görünüşleri çok

yönlüdür ve her varlıkta farklı şekillerde anlaşılır.

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 4 -

CEVAPLAR

1-) Metin, tek bir yöneticinin çok isimle anılmasını hangi sebeplere bağlar?

Yönetim alanlarının, görev basamaklarının ve toplum içindeki konumlarının farklı olmasına bağlar.

2-) Aynı hükümdarın değişik isimlerle bilinmesi, teklîğini ortadan kaldırır mı?

Kaldırmaz; bilakis teklîğinin farklı görevlerde farklı yönlerden tanınmasını gösterir.

3-) Bu örnek Allah'ın isimleri açısından nasıl bir kavrayış kazandırır? Tek olan Rabbin, farklı tecellilerde farklı isimlerle tanınmasının tabîî ve hikmetli olduğunu kavratır.

4-) Rububiyet, kudret, sıfat ve fiillerin ayrı ayrı anılması neyi öğretir? Allah'ı tanımanın tek bir yönle sınırlanamayacağını, çok yönlü bir marifet gerektiğini öğretir.

5-) Bir âlemden bir ismin baskın olması, o âleme bakarken bize nasıl bir dikkat kazandırır?

O alandaki düzeni ve hikmeti, özellikle o ismin ışığında fark etme dikkati kazandırır.

6-) Bir ismin belli bir dairede hâkim olması nasıl anlaşılmalıdır?

O alanda en açık görünen yönün o isim olması; diğer isimlerin ise onunla beraber ama ikinci planda bulunması şeklinde anlaşılmalıdır.

7-) Bir ismin her şeye şamil olmasıyla tek bir varlığa özel yönelişi arasında çelişki var mıdır?

Yoktur; biri kuşatıcılığı, diğeri ise her bir ferde ayrı ilgi ve hikmetle yönelişi ifade eder.

8-) Hâlık isminin cüz'î mertebelerinden en geniş mertebesine çıkmak, düşüncede nasıl bir yükseliştir?

Kişisel ve sınırlı gözlemden, evrensel ve kuşatıcı bir ilahî idrake geçiş şeklindeki yükseliştir.

9-) Parçada kulun düşünce yolculuğu için önerilen yöntem nedir?

Kendi yaratılmışlığından başlayıp, ilahî ismin gittikçe genişleyen derecelerini tefekkür ederek daha yüksek bir kavrayışa yönelmektir.

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 5 -

CEVAPLAR

1-) Parçanın başındaki örnek, devlet düzeninden hangi gözlemi alıp kullanır?

Tek otoritenin, farklı kurumlarda farklı sıfatlarla tanınması gözlemini alıp kullanır.

2-) Hükümdarın her dairede sanki hazır ve haberdar gibi tasvir edilmesi hangi fikri destekler?

Yönetiminin yalnız bir noktaya bağlı olmadığını, bilgi, kanun ve temsil yoluyla her sahaya uzandığını destekler.

3-) İsimlerin “birbiri içinde görünmesi” ifadesi nasıl yorumlanmalıdır? Bir ismin tecellisinde başka isimlerin izlerinin de bulunması şeklinde yorumlanmalıdır.

4-) Sıfatların ve fiillerin çokluğu, Allah’ın birliğine aykırı mıdır? Neden? Aykırı değildir; çünkü çokluk, aynı ilahî zatın farklı tecelli ve tasarruf biçimleri olarak sunulur.

5-) Varlıkların her tabakasında özel bir tecelliden söz edilmesi neyi ifade eder?

Büyük-küçük her seviyede, o seviyeye uygun özel bir ilahî yöneliş ve terbiye bulunduğunu ifade eder.

6-) Bir ismin sanki yalnız bir şeye yönelmiş gibi anlatılması hangi duyguyu kuvvetlendirir?

İlahi rahmetin, ilginin ve hikmetli kasdın şahsî olarak da tecelli ettiği duygusunu kuvvetlendirir.

7-) Allah’ın yakınlığı ile perdelerin çokluğu birlikte düşünülünce nasıl bir marifet anlayışı ortaya çıkar?

Allah’ın kuluna yakın olduğu, fakat kulun O’nu tanımasının mertebeler hâlinde derinleştiği bir marifet anlayışı ortaya çıkar.

8-) Metnin sonunda “yaratılmışlık kapısından” ilerlemekle kastedilen mâna nedir?

Kendi varlığından ve mahlûk oluşundan hareketle ilahî ismin daha yüksek mertebelerine doğru düşünerek yükselmektir.

9-) Parçadan çıkarılabilecek en önemli imanî ders nedir?

Allah’ın birliğini, isimlerinin çokluğunu ve bu isimlerin her varlıkta

hikmetli biçimde tecelli ettiğini birlikte kavramak gerekir.

lisans 24-soz-p02-yirmidorduncu-soz-birinci-dal-sultan-temsiliyle-esma-ve-rububiyet-mertebeleri - Set 6 -

CEVAPLAR

1-) Metinde niçin önce dünyevî bir saltanat örneği verilmiştir?

Soyut bir ilahî hakikati, öğrencinin zihnine yakın bir örnekle anlaşılır kılmak için verilmiştir.

2-) Hükümdarın her yerde “kanunu ve temsilcisiyle” etkili olması hangi düşüncüyü destekler?

Bir zatın bizzat görünmese de hükmünün ve tasarrufunun geniş alanlara yayılabileceğini destekler.

3-) Bu benzetmenin ardından Rabbü’l-Âlemîn için çok sayıda isim ve görünüşten söz edilmesi nasıl bir geçiş sağlar?

İnsan dünyasındaki sınırlı örnekten, ilahî hakikatin çok daha kapsamlı ve yüce oluşuna geçiş sağlar.

4-) Metinde isimlerin ve tecellilerin birbirini göstermesi niçin önemlidir?

Çünkü Allah’ı parçalı değil, bütüncül bir şekilde tanımaya kapı açar.

5-) Sanat ve yaratılmışlar üzerinden haşmetli rububiyetin görülmesi ne demektir?

Eserdeki çeşitlilik ve düzenin, terbiye eden ve yöneten ilahî kudreti göstermesi demektir.

6-) Küçük-büyük, az-çok, özel-genel her tabakada tecelli bulunması hangi yanlış anlayışı reddeder?

Sadece büyük olayların veya büyük varlıkların ilahî nazara mazhar olduğu düşüncesini reddeder.

7-) Nuranî perdeler hakkında verilen bilgi, Allah ile mahlûkat arasındaki ilişkiyi nasıl anlamamıza yardım eder?

İlahî tecellilerin çok katmanlı olduğunu ve kulun bunları derece derece fark ettiğini anlamamıza yardım eder.

8-) Nuranî perdelerden söz edilmesi, Allah’ın uzak olduğu anlamına mı gelir? Açıklayınız.

Hayır; uzaklık değil, tecellilerin mertebeli oluşu ve kulun idrakinin aşama aşama yükselmesi anlatılır.

9-) Bu bölümdeki anlatım tarzı daha çok hangi yönleme dayanır?

Temsilden hakikate geçme, yani benzetme yoluyla derin bir manayı

kavratma yöntemine dayanır.